

ІНФОРМАЦІЙНА СТРУКТУРА ІМЕННОЇ ФРАЗИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У більшості мов світу одним із головних факторів, що впливає на поверхневу структуру порядку слів є інформаційна структура речення (ІСР), що передбачає дослідження відношень між смисловими групами. Об'єктом таких розвідок є структурування дискурсу за принципом нової і відомої інформації, топіка і коментаря та фокусу і фону.

Галузь науки, яка вивчає формальну організацію лінгвістичних виразів у відношенні до їх дискурс функцій, називається інформаційною структурою (*information structure*). Інформаційна структура речення як лінгвістичний феномен привертає увагу представників лінгвістичних студій. Однією з найвпливовіших була Празька школа, представники якої стверджували, що ідентифікація відомого матеріалу (*тема*) і наголошення на новому матеріалі (*рема*) впливає на мовну структуру. В. Чейф ввів поняття пакування інформації (*packaging of information*), що звучить у висловленні, обмеживши його до аспектів, що відповідають тимчасовому стану думки адресата, виключаючи інші сторони повідомлення, як відношення до довготривалості фонових знань, вибору мови чи рівня ввічливості [2].

У лінгвістичній царині науки постає питання про різні шляхи вираження одного й того ж пропозиційного змісту. Проілюструємо на прикладах:

(1) **Tom** likes CAKES

(2) **Tom** LIKES cakes

Приклади (1-2) є умовно еквівалентними, оскільки виражають однаковий пропозиційний зміст, але кожен з них "пакує" пропозицію у різний просодичний спосіб. У прикладі (1) слухач у момент висловлення не знає нічого чи не усвідомлений про відношення суб'єкта до об'єкта. У свою чергу приклад (2) репрезентує протилежне, оскільки слухач у момент висловлення знає, що існує зв'язок між суб'єктом та об'єктом, але об'єкт не є конкретним. Вище зазначені приклади (1-2) доводять, що мовець структурує чи пакує компоненти речення, таким чином, щоб створити найбільш сприятливий обмін інформацією. Топік у складі інформації речення виступає у ролі вже відомого матеріалу для слухача. Коментар репрезентує "нове", тобто додану інформацію. "Нове" наголошує на тому, що є важливим і у той же час незнайомим чи не доступним для слухача. Такий феномен називають "фокусом". Топік та коментар утворюють систему інформації [3: 93].

У межах інформаційної структури виокремлюють три типи фокус-структур у реченнях [4]:

а) фокус усього речення:

(3) **My bike broke down**, що є відповіддю на запитання "What happened?";

б) фокус-аргумент:

(4) *My bike broke down*, що є відповіддю на запитання "*What broke down?*";

c) фокус-предикат:

(5) *It broke down*, що є відповіддю на запитання "*What happened to your bike?*".

Проілюструємо фокус-структури на прикладі іменної фрази (6) "*a little girl*":

d) фокус усієї фрази:

(7) *It's a little girl*, що є відповіддю на запитання "*Who is this?*";

e) фокус ядра:

(8) *No, it's a little girl*, що відповідає запитанню "*Is a girl a little boy?*";

У цій відповіді *it* та *little* експлікують топик, тобто відому інформацію, а *girl* представляє нову, що є предикатом топика, тобто коментар.

В іменній фразі "*a little girl*", модифікатор *little* репрезентує топик-інформацію, ядро *girl* висвітлює коментар-інформацію.

f) фокус модифікації:

(9) *It's a little one*, відповідаючи на запитання "*So, if it's a girl, what is she like?*"

У відповіді на запитання *it* та *one* наголошують на відомій інформації, що є топиком. Коментарем, тобто новою інформацією, є *little*.

Провідні лінгвісти зосередили увагу на вивченні внутрішньої структури іменної фрази, визначаючи її функціональну будову [1]. Важливим висновком таких розвідок є той факт, що внутрішня організація іменної фрази є паралельною будові клаузи, що є залежною предикативною одиницею, яка за структурою нагадує речення, але у синтаксичній структурі займає нижчу позицію, оскільки не має комунікативної сили. [5: 22] Лексична область іменної фрази вважається структурним шаром, на якому визначаються предикативно-аргументні відношення, де ідентифікуються формальні шари, кожен з яких формально-граматично виражений: кількістю (*number/quantity*) і референтністю (*DP*). Крос-лінгвістичне вивчення клаузальної структури стало поштовхом до ґрунтовного дослідження іменної фрази [5], що більш глибоко охарактеризувало паралельність між клаузальною структурою та іменною фразою. В англійській мові іменні фрази, так як і клаузи, мають інформаційну структуру, де премодифікатори виражають коментар, а ядро експлікує топик або навпаки.

Таким чином, іменна фраза має свою власну топик-коментар структуру, яка є підструктурою клаузи, в якій ядро іменної фрази функціонує як окремий топик, а премодифікатор утворює коментар.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Chafe W. Discourse, consciousness and time / W. Chafe. – Chicago : University of Chicago Press, 1994. – 327 p.
2. Halliday M. An Introduction to Functional Grammar / M.A.K. Halliday. – UK : Routledge, 2013. – 808 p.

3. Lambrecht K. Information Structure and Sentence Form : Topic, Focus, and the Mental Representations of Discourse Referents / K. Lambrecht. – Cambridge : CUP, 1994. – 388 p.

4. Longobardi G. Reference and Proper Names : A Theory of N-Movement in Syntax and Logical Form / G. Longobardi // Linguistic Inquiry / G. Longobardi. – Cambridge : MIT Press, 1994. – P. 609–665

Снісаренко І. Є. Інфінітивна конструкція з прийменником for у середньоанглійській мові : семантика та функціонування : дис. ... кандидата філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / Ірина Євгеніївна Снісаренко. – К., 2001. – 189 с.